

HRVATSKA RIJEČ

Predplatna cena: na godinu K 12. — Za 6 mjeseci K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Prijetena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nehrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Prijetena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nehrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Na mjesto pregleda politike slavne utvare.

„Narodni List“ ne može od biesa, gdje mi mi (ili kako on veli dr. Drinković) ne ostajemo dužni. Naravno on bi htio, da šutimo i kad smo izazvani najprostijim klevetama.

Mi smo se (ili po „Narodnom Listu“ dr. Drinković) odavna osvrnuli na rad sabora. Bilo se našu kritiku skoro i zaboravilo, ali kako je ona upela gospodu od „Narodnog Lista“, tako se oni nisu dali mira, nego odgovaraju i odgovaraju. Mi na sve to šutimo, kao da nas se i ne tiče. „Narodni List“ udri na to u žestoke klevete i podmitanja.

Odgovorili smo mu, jer nam dodjalo, a on na to, da se mi (ili po „Narodnom Listu“ dr. Drinković) njavčamo na posao izbora zemaljskoga odbora, jer da nas tu zub boli itd.

Još da bi „Narodni List“ obračunavao s nami (ili kako on veli s dr. Drinković) ajde još, ali ne, on mora da grdi sve naše zastupnike na način, da je to više dodijalo napokon čovjeku usprjivosti i dobrote jednog Dra. A. Dulbića.

Odgovor Dr. Dulbića „Narodnom Listu“ glasi:

Organ g. zastupnika Biankinia u broju od 5. o. m. i uprv u članku „Hrvatska Rič o zemaljskom odboru“ ima smjelost da govori o „promjeni kabanice“!

Kad je „hrvatska stranka“ nakon kratkog vremena dovela sav naš narodni, politički i upravni život do podupne putrefacije, ja, kao pravaš, nisam mogao da dalje u radu takove stranke sudjelujem. Ostati dalje u takovoj stranci značilo bi za me izdajstvo dobre hrvatske stvari.

Ne bili ni pera zamoću, da se bavim sa zakasnelim prigovorim „N. L.“ ni sa njegovim osvadom, koji pripisujem, kao vazda, njegovoj političkoj dešperaciji. Nego red je, da se osvrnem na spomenuti članak ne radi sebe koliko radi stranke i saborskog kluba kojim imam čast pripadati.

Organ g. zastupnika Biankinia očito cieni, da, bez kakve dobro promišljene spekulacije, nitko nije kadar da u javnom političkom životu što učini, kada prostim lažim hoće da druge prikaže u svom vlastitom svietlu i ruku.

Ovo je drugi put, da mi se u organu zastupnika Biankinia podmeće, kao da sam volio komonijiti tobože položaj zastupnika na carev. vieću, i da sam se to u odrekao časti prisjednika. Dočim je sam prije pisao, da su gospoda „hrv. stranke“ meni „ponudili“ mandat na zemaljskom odboru. O kakvoj odreci, o kakovim uvjetim glede mandata na carev. vieću nije ni govora bilo a niti moglo biti, u koliko ja pripadam drugoj stranci, koja sama ima pravo da o tom što odredi. Sada izlazi organ zastupnika Biankinia, pa mi podmeće, da sam volio bečki mandat. To je glupo od organa starog parlamentarca!

Vošteno djetesce.

U razgovaralištu nije bilo nikoga. Svjetlost je dopirala na široke prozore, sipajuć po dvorani nekim blijedim odsjevom, na kome se izticalo obilato crno propće. Gospodja se, očujući po ledjima studene trnce, stisne u japundžek, a maljka se uzvirena prvi uza nju.

Na dnu se na vratima ukazae — iznajprije jedna, pa tri, četiri, pet duvna i primakoše se k prigradi, koja dieli čelije i razgovaralište, mistični zaklon od vanjskoga svieta. Usne se pritvore na posmjeh, pa on doluta na obraze — poput osjeva one blijedjane svietlosti, što sobetinom svičtili.

— Dobra večer, dobra večer, milice! — izusti duvna piskuljivim, bi reči, glasom, izprajući kroz rešetku smrskanu ruku, da je njome pomiluje.

Najmlađa, blijeda davnica, zaobljenih obraščića i krunjih modrih očiju, izbili u nju, s izražajem neke melanhonije, da se Dorica smete.

— Kako ti je ime? — Dorica. A vama? — Marija Gracija. Je li ti drago moje ime?

— Jesam, mammo, ali se još neću, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

Ja shvaćam svoje dužnosti i svak zna, da se nisam nikad uklanjao trudu, i da bih ja bio znao, već i onda kad organ zast. Biankinia nije prigovarao, da izpunim svoju dužnost čim bih bio uvidio, da mi je jedna čast zaprekom da zdušno drugu obnašam. Kad bi kumulacija časti prisjednika i zastupnika na carev. vieću zbijla bila takovom zaprekom, to bi vrijedio za predsjednika zem. odbora u puno većoj mjeri nego li za prisjednika, jer zemaljski ustav namjenjuje predsjedniku daleko važniju zadaću i nameće mu daleko veću odgovornost.

Organ zast. Biankinia izlaže svojom bjesomučnom pisanijom svoje pokojne i žive drugove, koji su se nalazili u istim okolnostim kao ja. Ali njegov prigovor ne stoji. Ima sila pitanja gospodarstvene i financijske naravi, u kojim je pokrajina zanimana, a čije rješenje zavisi od državnih centralnih vlasti; pak je za zemaljsku upravu samo korisno, da osim predsjednika još koji član odbora bude u položaju, da ta pitanja proučava, prati i pospiješuje.

Ali organ zast. Biankinia veli: „Dr. Dulbić nije htio, jer se nije moglo dulje pridržati i bečki mandat i stolicu prisjednika, a kad se trebalo nečega odredi, onda je nesebičnost nagalaga, da se odreče bečkog mandata. Doduše izgubile bi se dnevnice i trajni dopust, ali bi se moglo više raditi za narod i kontrolirati upravu“.

Koliko bezočnosti i perfidije! Ja sam mogao prihvatiti „ponudu“ hrvatske stranke, mogao sam biti prisjednikom i imati dnevnice; mogao sam se odreći dopusta i pobirati dvostruku plaću; mogao sam i postat i odvjetnikom; mogao sam sve to, da sam imao čud mojih klevetnika.

Laž je da „nisam htio“ postati prisjednikom, jer sam čovjek, koji zna štovati dišiplinu stranke i kluba, čije su odluke zapovjed; koji zna što je samopriegor i zna se podvrići trudu na korist zemlje i naroda. Pravaški klub odbio je jednoglasno „ponudu“ hrv. stranke u uvjerenju, da jedan sami član oporbe ne može da dieli odgovornost za zemaljsku upravu niti da se uspjehom tu bori. Tu je moje izkustvo po sriedi. Pravaški je klub sasvim savjestno i nesebično postupao, kad je tražio i kooperaciju dubrovačke organizacije. O pitanju osoba nije bilo govora, te je prosta bezočna laž tvrdnja, da bi se pri tom tko nametalo ili tko uklanjao.

Nissm bio nikad prijatelj žestokih riječi, ali kako da čovjek sačuva hladnokrvnost pred tolikim lažim, kojim organ zastupnika Biankinia hoće poštene borioce da prikaže u svojoj slici i prilici?

Laž je kad se tvrdi, da mi se trebalo odreći mandata! Tko je to tražio prije 5. siječnja 1910? Ko je to mogao tražiti, kad moji biraci nisu?

Laž je perfidna, da je dr. Drinković bilo kako nastojao, tražio ili želio, da bude prisjednik. Zašto bi to tražio? Radi svoje koristi ne. Nu to i ne tvrdi „Narodni List“ a bila bi i glu-

post to utvrditi. Zašto dakle? I sad je nadjen razlog, da „Hrvatska Kruna“ u njemu dobije bezplatnog urednika! To kaže „Narodni List“ da je „javna tajna“. On izključuje mogućnost, da bi tko želio doći na odbor, da koristi narodu; pa kad ne može utvrditi, da to žel na svoju osobnu korist, tada traži „javne tajne“, izmišlja što mu je drago, samo da iztakne kakovu makar stranačku spekulaciju.

Nu o tom dosta. Ja sam u zadnjem saborskom zasjedanju bio sa dr. Drinkovićem u neprestanom dotiru, pa moram da, poznavajući njegove osjećaje i nazore, sapnem u grlo protivniku barem krunjije laži. To moram učiniti i s drugoga razloga, jer sam ja jedini kriv, što ga organ zastupnika Biankinia sad napada. Dr. Drinković dokazao je velike sposobnosti na polju narodno-gospodarstvene organizacije. U našem kotaru on je bio promicatelj i duša raznim za drugam kao u Vodicam i ovdje u Šibeniku. Taj duh, ta sposobnost smatram da je posebni dar, što ga nema svaki čovjek. Pošto je danas go gospodarstveno pridignuće Dalmacije jedino moguće razvitkom narodne organizacije, začeo sam bio mislao, da bi, obzirom na prilike naše zemlje u obće a osobito zadarskog kotara, dr. Drinković bio na zemaljskom odboru vrlo dobro došao. To nisam kazao nego samo, mislim, dvojici prijatelja, dočim dr. Drinković nije za tu moju misao ništa ni znao. To je bilo nazad možda godinu dana; kasnije, kad je ime dr. Drinkovića kao eventualnog kandidata na mjesto prisjednika izašlo na javnost, morao sam mu izpovjediti, da sam ja prvi izrazio tu misao, i to je sve.

Svak tko pozna mene i dr. Drinkovića kao i naše prilike, zna, da ja, prestavši biti prisjednikom, nisam mogao imati nego materijalne štete, a da dr. Drinković zamlenivši svoj današnji položaj sa onim prekranim prisjednikom, nebi imao nego također materijalne štete. To mora da zna i zastupnik Biankinia i svi njegovi drugovi. Ali ako znadu što je poštvenost i nesebičnost, onda znadu da je to svojstvo od svakoga priznato onim, koje njihov organ napada i nepošteno sumnjči.

Ovoliko sam se smatrao dužnim, da od vratim na izpade organa zastupnika Biankinia.

Dr. Ante Dulbić.

Političke vesti.

Poljaci protiv političke blokade. Prezidij poljskoga kluba iztaknuo je više puta, da želi grupiranje parlamentarnih stranaka po narodnim grupama. „Polnische Korrespondenz“ donosi izvjavu predsjednika poljskoga kluba zastupnika dr. Glombinskoga, u kojoj on veli „Poljsko: kolo“ stoji nepomično na tom stanovištu, da je u austrijskom parlamentu moguća samo slavensko-njemacka većina. Podpuno je izključeno, da bi se u austrijskom parlamentu mogla organizovati većina, koja bi ugrozila položaj Niemaca. Poljaci su kao nacionalna i politička stranka autonomisti i federalisti i zahtievaju za pokrajinske sabore

uredjenje nacionalnih prava i spornih pitanja. Već radi svojeja autonomističkoga stanovišta, nebi mogli Poljaci, u koliko siže njihov upliv dozvoliti, da se ovakovo uredjenje pokuša u parlamentu protiv interesa i volje zastupnika ma kojega naroda i ma koje pokrajine. Napokon mora svaki poznavaoac poslovnika priznati, da velike stranke u parlamentu mogu naći dosta sredstava, da trajno reformiraju poslovnik i onemogućie navalu na svoje vitalne interese u punoj mjeri. Vidi se iz toga, da većina Poljaka hoće da se buduća većina samo prema političkim momentima sastavi.

Biskup Nagl odlazi. Šibzenli list probičuje imenovanje tršćanskoga biskupa Nagla kodadjutorom bečkoga nadbiskupa Grusche, koji je, prema tekstu kojim se probičuje imenovanje, sam tražio, da mu se radi starosti dodeli pomoćnik. Austro-bugarski trgovinski ugovor što je došele bio u kreposti, produljen je do daljnega na osnovi najvećih pogodnosti.

Madžari o Bosni i Hercegovini. Pariški „Matin“ objelodanjuje razgovor, što ga je njegov izvištelj imao s ministrom trgovine Franjom Košutom, ministrom nastave grofom Apponyiem i zastupnikom grofom Theogorom Bathanyem o pitanju Bosne i Hrccegovine. Ministar trgovine Košut naglasio je historička prava (?) Ugarske na Bosnu i Hercegovinu, te podjedno izrazio sažaljenje, što nadležni krugovi nisu umjeli dostojno da ocjene lojalnost, što ju je Ugarska pokazala kod aneksije Bosne i Hercegovine. Ministar nastave grof Apponyi saobčio je dopisniku: Aneksija nije u Ugarskoj bila popularna, no mi smo smatrali za svoju dužnost, da odobrimo aneksiju. Sada to žalimo, jer smo doživili grozno zaočaranje. Svakako smo počinili političku pogrešku. Konačno rješenje bosanskog pitanja unatoč tomu nikad neće moći posliediti bez Ugarske ili protiv Ugarske. Grof Bathany je izjavio: Ne budu li se Bosna i Hercegovina pripojila Ugarskoj, sve će se stranke složiti i uzkratiti troškove za aneksiju. Bez nas nije nitko kadar odlučiti o tom pitanju.

Razsap srbske radikalne stranke. Centralni odbor srbske radikalne stranke održao je u Novomgradu sjednicu i jednoglasno je zaključio, da se odvjednici dr. Branko Ilić i dr. Svinjarev, gimnazijski profesor Vilić i magistratski savjetnik Tapavica imadu izključiti iz stranke. Ova četvorica opirala su Jaši Tomiću, osobito njegovom držanju u zadnje vrijeme. U obće se u srbskoj radikalnoj stranci opažaju simptomi naglog propadanja. Članovi radikalne stranke iz Hrvatske absolutno nisu sporazumni s neprijateljskim držanjem vodstva stranke prema hrvatskoj-srbskoj koaliciji. Izključeni članovi i disidentni izustupi će u najskorije vrijeme iz radikalne stranke i osnovati će novu mladoradikalnu stranku. Kriza u Ugarskoj. Lukacs sastavlja vladu i primljen je od kralja u audienciju. Obćenito se je držalo, naročito prema vestima iz Pešte, da je Lukacs, nakon neuspjeha kod stranaka pošao da položi u kraljeve ruke svoju misiju. Sam Lukacs je bio kod dolazka vrlo šutljiv. Audiencijom rukom izpod crne pregače. Bilo je vošteno čedašce, modrih, maljušnih očiju, crvenih ustanaca, a nagih nogu.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

— Jesu li duvne stare, ili su mlade? — Ima ih i starih i mladih. Najstarija je među njima starišica i ti ćeš joj se, netom je zapaziš naklonutu. Je li? — Hoću, mammo.

cija sama je potrajala dosta dugo vremena. Nakon audijencije se proti svakom očekivanju proslavila vijest, da je kralj Lukacsu povjerio, da ipak sastavi vladu. Vijest je naskoro bila potvrđena. Lukacs se je odmah vratio u Budimpeštu, da pristupi sastavu kabineta.

Nakon višemesečne borbe ipak je uspjelo Lukacsu da prebrodi sve zaprieke u Ugarskoj i intrigue u Beču i dobije nalog da sastavi ministarstvo. Lukacsu to nebi bilo uspjelo, da nije osobno vladarev pouzdanik i da kruna nema u njega veliko i nepokolebivo povjerenje. Protiv Lukacseve misije radili su u Ugarskoj Wekerle, vladine stranke, Tisza i njegove pristaše, a u Beču je većina mjerodavnih političara bila protiv Lukacsa. U prvom redu se u Beču boje, da će Lukacsev podhvat kpmpromitovati liberalce u Ugarskoj, na čije se uskrnuće u Beču čeka. Tisza pako, koji je u Beču vrlo vidjen i kao političar uvažen tvrdio je uvijek, da će svaki izstup kojeg liberalca u to doba onemogućiti još na dugo uzkrsnuće liberalnog režima. S druge strane opet srde se na Lukacsa u Beču, što je očito pristaša samostalne banke, a u Ugarskoj se Lukacsa protivne svi protivnici sveobščeg prava glasa. Ipak je Lukacs uspio i dobio je od vladara nalog, da sastavi kabinet. Očito je Lukacs stekao povjerenje najmjerodavnijih faktora, te se u njega polaže velikih nada. Od Lukacsa se očekuje na dvoru, da će u Ugarskoj izpostaviti opet normalne odnose i konačno riješiti krizu. Pošto pako imade sve punomoći, da provede nove izbore, dapače ako se pokaže potreba da izbore opetuje, to je onda jasno, da njegova misija neće biti prelazna, pa će podulje trajati, dok je po svemu provede. Gotovo pol godinu polazili su u Beč magjarski političari, da vladar sasluša njihova mnjenja ili da im ponudi rješenje krize. Dosele su svi ovu misiju odbili, pošto je situacija bila tako neugodna i tako zapletena, da se nitko od Magjara nije nudio ili nije htio da prihvatiti rješavanje tih razršene krize. I kad nitko nije htio da zagrije u to kiselu grozđje, zagrijao je Lukacs. Prema svim vijestima i sudci prema situaciji danas izgleda sve tako, kao da će Lukacs imati uspjeha. Jer ako Lukacs ne uspiju nikakovi pregovori sa današnjom većinom, imade on punomoć da si nađe drugu većinu. Osigura li pako većini izbornu tajno i jednako izbornu pravu, što sačinjava prvou točku njegovog programa, onda bi u većinu mogao imati u budućem parlamentu. Još se nezna kako su primili u Pešti vijest o ministarstvu Lukacsevom, ni stalno je, da će ga pristaše sveobščeg prava glasa veselo pozdraviti i ovi se ne nalaze u redovima magjarskih šovinista.

Abdikacija grčkoga kralja. Vijesti o abdikaciji grčkoga kralja Gjura neke nikako da umuku. Suradniku pariškog lista „Liberted“ izjavio je grčki kralj, da on neće i ne kani abdicirat tako dugo, dok god ne bude uvjeren, da narod traži njegovu abdikaciju.

Revolucionarni pokret u Turskoj. U predgrađu Skutari nadjeno je u više mešaja proglosa, kojima se zahtijeva svrgnuće sultana Muhameda sa prijestolja i ustoličenje prijestolonasljednika Jusuf izedina. Povedena je straga izrag. Govori se, da se tu radi o utoriti protiv prijestolonasljednika da se osumnjiti pred sultanom, da se postigne njegov progion iz zemlje.

Teško je, ali do ovoga se doći mora.

III.

Uredba i razdoba obćeg dobra.

Pod razdibom obćeg dobra razumievamo ona dobra što ga naši seljani nazivlju obćinskim, a seoski glavari seoskim pašnjakom.

I ako žalosnim srcem, moramo priznati, da su se ova obća dobra do danas krivo tu mačila. Ta dobra bila su svačija samo ne

onoga, tko ima pravo na nje. Pregledamo li sve naše visoravni, što smo naveli u prošlom članku od Zrmanje do Neretve, naći ćemo preko $\frac{9}{10}$ toga, što bi bilo prikladno za obradivjanje ove ili one grane gospodarstva. Ona zadnja $\frac{1}{10}$ biti će goli krš, ali i taj nije tolika litica, već prikladno, na kome uz dobru volju mogla bi s vremenom, ako ne ino, a ono grmak omorike rasti.

Pregledamo li položaj, vrijednost zemlje, radljivost i mar za obradivjanjem pojedinih stanovnika pokrajine, opaziti ćemo, da jedno mjesto, eventualno jedna obćina ima posjeda mnogo, a u zapuštenom stanju, dok druga susjedna obćina, drugo susjedno selo, nema ni toliko, da zadovolji svagdanjoj potrebi sječe i paše blaga.

Velimo sječi i paše blaga, a to zato, jer u ovome leži ključ rješenja obćeg uređenja naših gospodarskih odnosa.

Izpitamo li uzroke, obilnost obćinskih pašnjaka u jednoj poreznoj obćini, a u isto doba oskudicu u susjednoj, doći ćemo do zaključka, da su tome krivi nesredjeni odnosa, koje je već od vieka podržavala birokracija, kao baštinstvo mletačkog lava.

Kad tvrdimo ovo, nećemo da govorimo o lupežini mletačke republike, koju je počinila na koži izmučene Dalmacije, već čijih balvanova nebi bilo Mletaka, već hoćemo da kažemo, kako na ovim zastarjelim „na pama“ još danas prem propala „Serenissima“, vrši bez ikakove vlasti svoj sud nad Dalmacijom.

Velimo nad Dalmacijom, a to s toga, što danas, kad imado da rješimo koju važnu razpravu u kmetskom pitanju, ili u obće u zemljišnom pitanju, moramo tražiti podatke u mletačkom arhivu, i plaćati za skupi novac sve ono, što su dušmani naroda našega oteili iz kuće naše, pomoću sile i nepravde, a na koncu, kao za porugu dadoše nam komad obale i prozvaše ju „Riva dei Schiavoni“.

Zaista vrlo plemenito djelo. Kao što smo u zadnjem članku rekli, Dalmacija nije još geološki pretražena, dok jesu sve zemlje monarkije. Zašto nije, to pitajmo one na koje smo uprli pristom u zadnjem članku. No to bi bilo tek sporedno zlo.

Glavno zlo izborni u tome, što bečka vlada iza kako je izgubila Lombardiju, nije se priskrbla, da pribavi sebi originalne ugovore medju „Contima Serenissime“ i kmetovima u Dalmaciji, niti se je zauzela bar prividno, da, pa makar uz skupe novce dade iz arhiva Mletačkoga prepisati sve ono, što se odnosilo na našu pokrajinu za vrijeme, kad je Serenissima s njom gospodovala i trgovala.

Velim trgovala, a to zato, pošto, iza njezina zaposjednuća nalazimo neka „lena“, neke conte, koji postadoše vlastnici ovog ili onog predjela u Dalmaciji, a da nisu nikada nikome ni paru za to dali, niti ih krvlju odkupili.

Premda ćemo se na ovo pitanje povratiti, to smo se njega danas samo sporedno dotakli, jer zasjeća duboko u zadatku koji smo mi sebi danas namienili.

Rekli smo i ponavljamo, da su danas obća dobra ili obćinska dobra u Dalmaciji nepravredno podjeljena, a ova nepravda ima duboko uvrižen koren, ali gnjili koren koji bi valjalo ostrim nožem operirati da iz njega zdrava mladica izraste.

U mnogim predjelima Dalmacije još nisu sredjeni odnosa izmedju susjednih obćina, te još danas tobož u vieku napredka, istine i pravice, gone se pravde, odvjetnici dobivaju, obćine troše, a narod plaća uzaludno pravdanje. Kao što je izmedju obćine i obćine, tako vam je izmedju sela i sela. Ova borba zna

više puta biti tako žestoka, da se riešava puškama. Vlada se zadovolji tim, da razoruža oba parbaca, misleći, da je tim spor riešen, koji inače tinja, da jedan dan opet bukne u svom svojem jeku.

Da nesredjenj obćinskih mejaša nepliva najbolje na ekonomsko pitanje pokrajine to može da svak uvidi, te stoga se čudimo, kako već do sada zemaljski odbor nije pred sabor iznio zakonsku osnovu o izboru povjerenstva, koje bi moralo već jednom riešiti sva preporna pitanja, koja su ležeca, kao i ona, gdje bi bilo bojazni da nastanu.

Da je ovo pitanje od puno veće znamenitosti, nego li se na prvi mah čini, to uvidja svaki onaj, koji je obćio s pukom u zagorskim predjelima, te po kršnoj Bukovici i izpitivao uzrok toliko ležećem neobradjenom zemljištu.

Nije ništa bolje ni sa diobom obćinskih pašnjaka u pojedinim selima. Kako se dioba obavija danas ne ćemo o tome govoriti, jer bi zašli na drugo polje, koje nismo namienili sebi za zadatak, nego ćemo radje baviti se pitanjem kad se i zašto se ta dioba obavija.

Češće se čuje govoriti, da dok je bio glavar sela Petar, da nije se ni gora dielila, ni paša zagajivala, a odkad je glavarom postao Pavao, da se rok godinu gora podielila, a šuma nezagajila, dok pod Kuzmanom svaka je sredjena i više hiljada gore posadjeno ili pako sjemena šumskog drveća posijano. Izpitamo li potanko uzroke, doći ćemo do uvjerenja, da dioba obćinskih pašnjaka kod nas ne teče redovito i da ovisi o broju glavarovih ovaca i koza.

Prvi ovaj razdibio nepazi se niti najmanje, da li je posjed koji danas pod kulturom dotično selo ima dostatno za prehranu dotičnom mjestu, kao i to može li radna ruka sve to obradivjati sama. U slučaju, da može i još više, tad nek se podieli toliko obćinskog zemljišta koliko je dovoljno za obradivjanje. Dioba imala bi slediti na način, da u stanoviti rok godina mora podieljeno zemljište biti zasadjeno ili posijano jednom ili drugom kulturom i ovaka razdoba morala bi slediti i dalje postepeno a ne u jedan put, kako to na žalost danas biva, a u čemu nalazimo uzrok pustoši po našim zagorskim predjelima. Doći će dan kad ćemo morati naseeljati naše zagorske predjele, a gdje ćemo smjestiti braću našu, ako svaki bude govorio: ovo je moje, a nije obćinsko, nije obća svojina svih nas?

Prošli su zemani, kad se je govorilo: ova i ona glavica je moja, sve što okom desiče sve je moje, a nadošla su vremena kad se pita ne koliko krava imaš, već koliko mlieka muzeš; ne koliko oranice imaš, već što i koliko u hambaru imaš i t. d.

Treba da prestane pohlepa za zemljišnim prostorom, a da nastane želja za obradivjanjem t. j. da sve što posjedujemo, ništa ne bude ležalo na štetu ili uzaludno.

Da smo mi odmah u početku držali se ovog gospodarskog načela, mi bi bili pristidili dosta toga, što nam je danas uzalud napomenili. Pogledamo li naše primorje, pa zadjemo na otoke, što ćemo opaziti? Nema pedlja zemlje, tako rekuc, a da ga radna ruka nije prevrnuła. Zadjemo li u Bukovici i Zagoru, pred nama će se prikazati sasna druga slika, koja nam jasno kaže, da ovi predjeli žude radnu primorsku ruku e da rode i slade i narodu koriste, a ne da leže ko mrtve ograde pod kojima glavarove koze brste.

Ne, naša pokrajina nije siromašna, kako nam se preducuje, već je nasuprot bogata. Siromašna je zato, jer su duhom siromašni bili svi oni, kojima je njezina sudbina u prošlosti bila povjerená. Da su oni mjesto uvadjeti putem pojedinaca političke razmirice odmah shvatili da u Dalmaciji živi hrvatski narod, te uložili sve sile da ovaj narod mjesto mučiti ga političkim borbama, ekonomski podignu, danas naša Bukovica i zagora nebi bile pustoši, već perivoji naše buduće sreće i blagostanja. U jednu rieč, narod bi nam bio svoj u svojoj kući, sam na svome gospodar. Nu o tome drugi put.

Dopisi.

Krapanj, 4. siječnja 1910.

Odkj mužara, razleganje milozvučnog slavljenja zvona javiše veće veselu vijest, da se danas otvorio u Krapnju brzojavni ured. Nije se čuditi, ta dan je od osobite važnosti j koristi, jer je Krapanj, ubavi otočić, spojen sa celim svijetom.

Zadnjih godina ovo mjesto je mnogo napredovalo u svakom pogledu. Sagradjena je ogromna čatrnja. Imademo svakdanji parobrodarski saobraćaj sa Šibenikom, poštu, a sada eto i brzovojni ured.

Da je mjesto ovako materijalno napredovalo zaslugá je naše obćine, koja je svakom prigo-

dom podupirala svaki koristan podhvat na korist Krapljana.

Što se pak sve ovo postiglo u kratki rok, zaslugá je takodjer našeg dičnog zastupnika dr. Dulbica.

Još jedna osobito hvalevredna stečevina za napredak bolje budućnosti ovog mjesta jest otvor dvorazredne pučke škole. I ovdje je pokazala obćina svoj mar za Krapnjom, kao i starijaškolska vlast; no osobito našu zahvalnost dugujemo, kao i celi šibenski kotar, poštrenom i zauzetnom g. c. k. kot. nadzorniku Sinčiću. Njegovim plemenitim nastojanjem stekto je neprocijenjeni zaslugá kroz ovo vrijeme.

Javnim putem svima zahvaljujemo.

Jedan za sve.

Iz grada i okolice.

Literacije zastupničke. Pišu nam iz Zadra:

„Amo se odavna pripovieda o jednoj izmedju tolikih literacija zastup. Biankinja. Financijska vlast imala je da štampa jednu omašnu knjigu u kojoj bi na hrvatskom jeziku bile sadržane sve odredbe što zasjecaju u državnu blagajničku struku, a sadržane su u tako zvanog „Kassa-vorschriften“.

Ovu literaciju dobio je gosp. Biankini od vlade **bez natječaja**. Ne samo, nego je knjiga imala biti doštampána u dva mjeseca, a vlada je dala gosp. Biankinju rok od 5 mjeseci, naravno **bez natječaja**.

Sada mnogi pitaju, da bi se javnosti razjasnili odnosa koji vladaju izmedju vlade i onoga zastupnika, koji hoće da slovi kao opozicionalac. Pitaju takodjer, dali se slaže sa položajem takovog zastupnika njegove tolike literacije...“

Mi ovo donosimo, a prepuštamo javnosti sud.

Proslava svečanog otvora ženske gradjanske škole uzsljedila je jutros po programu, što smo ga u zadnjem broju u krupno iznieh. Radi kratkoće vremena nišmo u staju da danas opišemo potanko tu proslavu, koja je uspjela sa svakog pogleda na najdostojanstveniji način i napunila srce svih prisutnih i celog gradjanstva izkrenom radošću. Za sida ćemo iznieh samo onako pregledno tok svečanosti, a u narednom ćemo broju donieti pravo podrobno izvješće o njoj. U jutro poslie 8 sati „Šibenska Glazba“ obašla je grad uz udaranje velikih koračnica i tim pripravila gradjanstvo na svečanost otvora nove škole. U 9 i pol bila je u crkvi sv. Frane služba božia, kojoj su bili prisutni svi pozvanici na svečanost, učenicice nove škole sa učiteljskim osobljem, te liep broj gradjana i gradjanica. Poslie službe božje u zradni gradj, škole skupili se svi učestnici svečanosti, izmedj kojih spominjemo presv. biskupa Dr. Puljića, predstavnika pokr. školske vlasti, presv. g. nadzornika Strölla, predstavnika zemaljskog odbora Dr. Katnića, predstavnika kotarskog škol. vieća pogl. gosp. J. vit. Rešetar, zastupnika Dr. Dulbica, kot. škol. nadzornika Sinčića, onda obćinsko upraviteljstvo, mjestno škol. vieće, škol. liečnika, školske upravitelje i mnoge druge. Pridođoše mnoge odlične gospodje i gospodjice, tako da je dvorana za svečani otvor odredjena bila dubkom puna. Govorili su redom: pokr. nadzornik g. vit. Ströll, predsjednik kot. škol. vieća g. J. vit. Rešetar, presvj. prag. biskup Dr. Puljić, prisjednik zemalj. odbora Dr. Katnić, obćinski načelnik Dr. I. Krstelj, nar. zastupnik Dr. Ante Dulbica, kotar. škol. nadzornik g. Sinčić i upravitelj gradj. škole g. U. Rossini. Poslie govora prvoga t. j. g. Strölla završavala je „Šibenska Glazba“ „Carevku“, poslie govora Dr. Dulbica „Liepu našu“, a nakon svršenog svečanog čina vesele koračnice, u dvorištu pod školom. Svi izrečeni govori bili su protkani liepim mislima, a prožmani željom, da nova škola bude pravim razadnikom zdrave prosvjete, koriste pouke i valjanog uzgoja naših djevojčica.

Okolo 11 i pol sati učestnici se razidjoše svi zadovoljni liepom svečanošću, koju je nadopunio koncert „Šibenske Glazbe“ na Poljani od 12 sati do 1 sat po podne. — Polanje kako rekomo — u narednom broju.

Crkveno pjevanje. Preko jutrašnje službe božje u crkvi sv. Frane za otvor ženske gradjanske škole, čuli smo pjevanje djece preko mise. Doznamo, da ih je u pjevanje uputio g. učitelj K. Novak, a po pratnjom orgulja sa strane g. učitelja Rajevića. Vrlo pohvalno a tim polivalnije, što je pjevanje zbljia liepo uspjelo. Ovom prigodom smatramo shodnim iztaknuti, kako bi bilo vrlo liepo, kad bi školska vlast obskrblila našu pučku školu jednim harmonijom, da se umogne i nadalje što bolje njegovati ovakovo crkveno pjevanje.

Dr. Grgo Bogić, sudski liečnik u Šibeniku, bit će za 5—6 mjeseci odsutan iz Šibenika. Pošao je u Beč u liečničko-stručne svrhe. Za vrijeme njegova odsutstva zamjenjuje ga i

ona na pragu uza svoga zidavoga vojna i prisluškivala počastna poklonstva svjetine.

Tihašni romon cikom uza nju prizva njezinu pomnju.

Dorica je bila prislonila vnošeno djetječie uz ugao sjedalice i kleknuv u doo kočije, i ne obaziruc se na majku, koja krenula glavom s druge strane, razvi mu kratku besjedu.

— Ja ću tebe, maljušno drago, položiti na počitak u svoju sobu. Uvjerti ćeš se ti, naručna li je soba, obložena modrim papirum sa nekakvim crvenim cvjeticama, sa dvie ružičaste zavjese i s ogromnim ogledalom, u kome ćeš se u toći ogledati od vrh glave do dnu pete... U onu sobu prodire sunce u obilaštini, a izjutra dopire iz perivoja ptičje cvrkutanje. Budeš li dobra, poći ćeš samnom u perivoj na šetnju, a tamo ima lepitra. Pa će nam majka pripraviti kavu sa mliekom i kruha sa maslacem... Dobra je, pusto majka... Kako si mogla živjeti u onome tužnome samostanu, gdje niti je zraka, ni sunca? A one duvne, crnim odjevne, koje ne će imati ni kose iz-pod okruža, dočim je u majke gusta kosa, u

koju mi se draška zavuci svoje ruke, jer je veoma mekušasta...! Okladila bih se, da u onome samostanu nišni ni u amina doba vidjela ni sveća, ni lepitra, ni ptica. One su duvne vrlo ozbiljne kobi, a Marija se Gracija zagledala u me s nekim izražajem, bi reći, da je bolesna. Ja bih ondje unutra izdahnula bez svoje mamicе, a ovako ću ja grlii, dok sam živa, svoju majku, a tebe čemo obadvoje milovati, ako ne kreneš po zlu putu...

Na pripošte rieči maljušice osjeti gospodnja, da joj mravi ližu čitavim životom. Oštri joj se rt crvotaka zadri do usred srca. Očuti najgrđe svoga egoizma, da onu mlilu dušicu, koja nježnošću blista, izporuči onim svetim i blagim dušama, ali majke nišue, a ona se pri rdjavome trenu bila nakastila sve blago svoga mladjednog ali i materinskoga srca razasuti, da bude ni strveno ni loveno. Materiskio srce sprednu ko izpred nenadne pogibelji, koja joj zaprietila porod ugubitli.

U zoru znanos prvi je u zagrljaj, a svoje oblike zasu njezinom zlatnom kosom.

kod suda i drugačije Dr. Mato Drinković. Ovo-liko do znanja zanimanja.

† **Darinka Bogdanović rođ. Truden** supruga našeg odličnog sugrađanina i uvažena vjetrova u Trstu — preminula je iz kratke bolesti, ostavivši uciviljena supruga i dvoje neke djece. Dobro pokojnici rajsko naseljenje, a g. Ante Bogdanović i svojiti naše iskreno saučesće.

„**Ubožkom Domu**“. Prigodom smrti go- spodje Darinke Bogdanović rođ. Truden po- klonili su „Ubožkom Domu“, suprug Ante Bog- danović 100 K; obitelj Tambača 10 K; Dr. Ivo Krstelj 5 K. Nadalje udijeli je „Ubožkom Domu“ veleuč. g. Dr. Braun 2 K. mjesto čes- titanja o mladom ljetu — Uprava se „Ubož. Doma“ najsmjernije zahvaljuje.

Drugi hrvatski mecena. Dr. J. Žerjavik župnik u Mariji Bistrici, darovao je svoju kuću vrijednu 200.000 kruna u Zagrebu, za hrvatsku politelniku. — Ovaj plemeniti gospodin u više prigoda iztakao se je kao veliki hrvatski do- brotvor; ali ovim darom otključeno odobravanje. I orbehtar našeg Sokola lično je svoju izpuno, a sve pod ravnanjem vrstnog kapelnika g. M. Melichara. Učestvovanje zabavi bilo je veliko, te se najbolje vidjelo, kako su društvene pro- storje pretisne, kako ih treba svakako proširi- ti. Uzdamo se, daće se mo stalni, da će to uzsljediti što moguće prije.

Pokrajinske vijesti.

Naknadni izbori za Dalm. sabor, za seoske občine kotara Dubrovnik-Cavtat, uređeni su za 21. većanje 1910. — Pripreme za izbor već su u toku.

Naučno putovanje djakâ bečkoga sveučilišta u Dalmaciju. Ovogodišnji rektor bečkog sveučilišta prof. dr. Svoboda namjerava da pri- redi jedno naučno putovanje profesora i djakâ sveučilišta. Stvar će na svaki način uspjeti, jer su dovršene sve nužne pripreme. Putovanje bi se imalo izvršiti u Oskrusu god. 1910. i to u Dal- maciju. Putovanje će trajati deset dana.

Sjednica „Bihaca“ je bila u Spljetu u ponedjeljak u obč. vječnici. Na njoj je bilo oko 14 osoba. Kako je dosadašnji tajnik preobterćen poslom, izabran je tajnikom u novčani nagradu prof. Reichherzer. Imovina društva iznosi preko 22 hiljade kruna.

Francuske ratne ladje. 31. pr. mj.: Jutros stigloše nam pod Pristan tri francuske okopnjače, koje su bile veličanstveno pričekane. Cilj fran- cuske eskadre bio je ovaj puta posjet slobodne barske luke. Eskadrom je zapovjedao admiral Piver.

Iz hrvatskih zemalja.

Sveučilišna knjižnica u Zagrebu po- kazala se odmah za osnutka sveučilišta pre- malenom za svoju svrhu. Zbog toga se već dugo radilo na tome, da se podigne nova zgrada samo za knjižnicu. To se je napokon i zaključilo zakonom od 14. svibnja 1907. Ban Rauch pristupio je sada izgradnji zgrade, te je dao raspisati natječaj za nacrt gradnje. Rok je natječaja sada izašao, te se je izabrao posebni odbor, da odluči, koja će se natječajna radnja primiti i propisanom svotom nagraditi. U tu je svrhu pozvan u taj odbor profesor visoke tehničke škole u Beču Karlo Mayreder i gradj. savj. iz Dalmacije Ćiro Iveković. Prvi je iza- bran i predsjednikom odbora. U svemu je stiglo devet natječajnih radnja. Na temelju pre- davavanja označene su tri osnovne od unišlih de- vet kao neprikladne za nagradjivanje, a ostalih šest nagradila je porota jednoglasnim zaključ- kom dvie kao istovriedne svaku sa nagradom od 2500 kruna, a jednoj osnovi dopitala je ve- ćinom glasova treću nagradu u iznosu od 1000 K. — Jednakim nagradama nagradjeni su arhitekti Rudolf Lubyński i Dionis Sunko u Zagrebu, a treću nagradu dobio je cand. arh. u Monakovu, Svetimir Šimunec-Volčanšek iz Zagreba.

Još jedna škola na Sušaku. Javismo, kako će se od školske godine 1910/11. otvori- ti viša trgovačka škola na Sušaku. — Hrvat- ska vlada je svojim odpisom od 27. prosinca 1909. odredila, da se od školske godine 1910/11. osnuje na Sušaku pokusa radi prvi razred vi- šeg ženskog ljeća.

„**Omnibus**“ izašli opet. U utorak dne 28. pr. mj. počeo je opet izaći iz Poli „Om-

nibus“, koji je prestao koncem maja pr. g. List je ponovno pokrenut radi skorih občinskih izbora u Poli, te će za sada izaći u utorak, četvrtak i subotu pošte podne.

Razne vijesti.

Kolika ima advokata u Ugarskoj. Obja- vljeni su statistički podatci, po kojima se vidi, koliki je broj advokata u Ugarskoj. Broj advoka- ta sve jednako raste. Krajem godine 1904. bilo je u listi nvrštenih advokata u Ugarskoj 5300; godine 1905. bilo je 5512; godine 1906. svega 5776; godine 1907. svega 5994, a krajem godine 1908. bilo je 6215. U vezi s tim valja napomenuti da se u toku posljednje dvie nedjelje advokat- skog ispitnoj komisiji prijavielo u Budimepstu za izpit 84 kandidata, od kojih je 51 proglašen usposobljenim, a 33 odbijeno.

Dr. Karel vitez Bleiweis. U ljubljani je preminuo dne 31. pr. mj. jedan od najodličnijih ljubljanskih gradjana, čije je ime izko skopćano s povješće ljubljanskog slovenstva i u obće slo- venskog naroda dr. Karel vitez Bleiweis u 76. godini.

Brzovaj bez žica u džepu. U Monakovu je uspjelo prof. Cerebotaniju konstruirati aparat za brzovaj bez žica, koji se daje nositi u džepu. Primajuća postaja sastoji od aparata, sličnoga kronometru pa imade na okrugloj plošni razne znakove. Na dva kraja nalaze se urezine, kamo se pričvrste žice. Osim toga imade primatelj brzovaja štapić u žicu. Lako se govori u daljnju od 30 do 50 km. Brzovajka se čita iz okrugle pločice aparata, gdje kazalo pokazuje razne črknje kako ih brzovajka odašiljač.

Samoubojstvo gospodje Azew. Supruga poznatoga ruskoga vladina špijuna Azewa otro- vala se je u Parizu. Ona je vatrena ruska revo- lucionarka pa nije ni slutila, da njezin muž igra dvoličnu ulogu. Kad je saznala da je Azew uapšen, popala je u živčana bolest i u tom se je stanju otrovala.

Velika pronevjerjenja u Beogradu. U međunarodnom željezničkom tarifnom uredu otkriveno je veliko pronevjerjenje u visini od 30.000 dinara. Isto je počinio predstojničnik ureda Dini. Isti je već priznao zločin. Iztražno povje- renstvo je ustanovilo, da je zločin počinjen tijekom zadnje dvie godine. No pošto se kroz devetnaest godina nije obavljao nikakav pregled ureda, to je bojni se, da je pronevjerjenje mnogo veće. Austro-ugarski konzul nije mogao odrediti nap- ređenje pronevjeritelja, pošto je isti švicarski drž- vni gradjanin. Ravnateljstvo srbskih željeznica zamolilo je ravnateljstvo ugarskih željeznica, da podigne obtužbu proti Diniu, pošto taj ured stoji pod nadzorom toga ravnateljstva. Beograd- sko gradsko poglavarstvo odlučilo je pronevje- ritelja staviti u zatvor.

Otkriven spomenik palim Japancima pred Port-Arturom. Iz Tokia javljaju, da je u velike svečanosti otkriven spomenik palim Japancim pred Port-Arturom. Spomenik nosi ime „Spomenik vjernosti“, a stoji 450.000 maraka. Dokumenti stavljeni u spomenik vele, da je 2081 vojnik pao.

Tolstoj i vjera. Ruski Sveti Sinod već je nekoliko puta pokušavao, da siedog filozofa grofa Tolstoja vrati na „pravi put“. Posljednji pokušaj izvršio je episkop tulski, u čijoj diskusiji pro- slavljeni književnik stalno živi. Otišao je u Jasnu Poljanu, i tu je sa siedim književnikom dugo razgovarao u četiri oka. U toku toga razgovora episkop se trudio, da Tolstoja navede na to, da se odrekne svojih „zabluda“. Ali trud mu je bio uzaludan. Posle toga poslao je poznati svećenik Solovjev jedno poduže pismo Tolstoju, u kome ga prekliaje, da se vrati u krilo pravoslavne crkve. Na ovo pismo odgovorio je Tolstoj Sol- lovjevu u jednom podužem pismu, koje glasi ovako: „Dragi brate Ivane liću, ja sam primio vaše pismo i pročitao ga sa osobitim zadovolj- stvom. Ono je prožeto pravom kršćanskom lju- bavju i s toga mi je bilo veoma drago. Što se tiče pokušaja, da me obratite, reći ću vam slje- deće: Jedna arabska legenda, priča, da se Mojsije, lutajući po pustinji, približio jednom stadi, i odjednom čuo, kako se pastir moli Bogu: „O Bože, kako da doprem do tebe i da postanem tvoj sluga! O, sa kakvom bi ja radošću skidao tvoje cipele, prao tvoje noge i ljubio ih. Pored toga bi ja čistio tvoje odiele, spremao stan i donosio bi ti mleka od svoga stada“. Kad je Mojsije čuo ove rieči, on se jake naljuti i reče: „Slušaj, pastire, ti huliš na Boga: Bog je bezte- lesan, i njemu nisu potrebni ni odiele, ni slu- žitelji, ni stan“. Tuga obuze sada pastirevo srce. On nije mogao da zamisli jedno biće bez tiela i tjelesnih potreba, on nije mogao više da se moli Bogu, niti da mu služi, i s toga je pao u očajanje. Tada Bog reče Mojsiju: „Zašto si mi ukrao jednog vrednog slugu? Svaki čovjek ima svoje tielo i svoju naročitu vrstu govora. Ono, što za tebe nije dobro, za drugoga je dobro, to je za drugoga med. Rieči ne znače

ništa. Ja gledam u srce onih, koji se k meni obraćaju“.

Ova mi se legenda veoma dopada i ja vas molim da u meni gledate pastira. Ljudski pojmovi o božanskom biću uvijek će biti ne- savršeni. Ali mene oživljava nada, da je moje srce isto kao i kod pastira iz arabske legende, i s toga se plašim, da izgubim ono, što mi pruža podpuni mir i sreća. Vi me nagovarate, da se vratim u krilo pravoslavne crkve. Ja mislim, da se ne ću prevartiti, ako prepostavi- m, da se nisam nikad odrekao one crkve koja iskreno traži Boga i sve obuhvata, počev od pastira pa do Bude, Konfučija, Brame, Hrista i mnogih druge. Od te svjetske crkve ja se nikad nisam odvajao, i bojim se više od svega na svijetu, da se od nje odvojim. Zahvaljujem se s toga na vašem ljubaznom pismu i srdačno vas pozdravljam“.

Ruski car na straži. Prije nekoliko dana obukao se je ruski car u uniformu prostoga voj- nika, pa se u njoj nepoznat setao, da bolje uz- mogne poznati vojnički život. Sada dolazi nova vjest iz Livadije, koja karakterizuje cara Nikolu s najljepše strane. U pratnji svoga pobočnika setao se car po svojim vrtovima, kad od jed- red opazi jednoga stražara, koji je tako bacao krv, da nije mogao cara ni pozdraviti. Car od- mah pošalje pobočnika stražaru s natogom, da ostavi svoje mjesto i s mjesta pođe k liečniku. Ali stražar nije htio da ode, pozivajući se na svoju zakletvu, pa da će prije poginuti, nego ostaviti stražu, dok mu ne dođe zamjenik. Na to pri- stupi k njemu sam car, pa mu stane dokazivati, pa ja ista zakletva veže u prvom redu pokoriti se caru. Na to zapovjedni stražaru, da mu preda pušku i odmah ode k liečniku. Tako je car ne- koliko trenutaka stajao na straži, dok častnik, koji je zapovjedao stražom nije dotrao kao bez duše, da drugoga stražara postavi na carevo mjesto.

Priposlano.

Gospodinu Šini Marinu, načelniku u Zlarin.

Pošto ne čitam „Glas malog puka“ bio sam upozoren na br. 52 istog lista od prošle godine, gdje se nalazi dopis iz Zlarinu u kojem se hvale bivšeg žup. upr. Foretića, te nadodaje... „Dok svi drugi popovi ma koliko ih je bilo u Zlarinu nijedan pop ni učinio dobra već zla, smutnje i intrige. Crno prokletstvo su bili“.

Pošto sam ja proveo skoro 7 godina u Zlarinu u dušobrižničkoj službi to gornje rieči i mene se tiču. Nego neobzirujući se na bezimnog dopisnika, na Vas se obraćam, da javno iznesete sve smutnje i intrige što sam ih proizveo kroz vrijeme moje službe. Obraćam se na Vas baš stoga što osoba koja je mogla što takova na- pisati mora da je u Vašoj službi. Ta meni kao rođenom zlarinjancu poznate su sve mjestne okolnosti i osobe koje su vam u službi, pak s toga čekam od Vas odgovor. Ni i ovo kao ostalo pisanje po novinam u savezu je sa nered- imi koji i danas postoje u Zlarinu, a traju već od šest mjeseci i to sve za Vašeg načelnikovanja.

Jeste li ih mogli zapriječiti? Jeste i ja Vas držim odgovornim za sve nered. Vaš upliv i vlast je velika i što hoćete to i izvedete. Koliko se je kroz ovo vrijeme dragi Bog uvriedio na razne načine, koliko se osoba ozloglasilo, koliko se sramote naniglo našem mjestu pred strancima nedoličnim vladanjem istih naših mješćana, koliko je pohvarenost nastala, to Vi još bolje od mene znate. Mnogo puta me je u srcu zaboljelo viditi gdje se po sudu i Poglavarstvu klatare naše ženske, koje su se prije ustručavale otići i na „komun“. Vi to sve znate i vidite pak dopuštate da i na dalje traje to žalosno stanje. Da, Vi hoćete da Vaša oholost i ovdje slavljive slavi, kao i kod dugih prigoda. Hotili biste da i isti Pres- vjetli Biskup bude pred Vami ponižen. Pošto niti Vas je pitao niti je uslišao Vas glasa, nego radio savjestno i po crkvenim propisima kod promjene žup. upr. Foretića, zato je današnje nesnosno stanje u Zlarinu. Nego čudim se mo- jim mješćanima koji su tako kratkovidni da ne vide u celom ovom poslu Vaše slavohepleje, te se daju vući za nos od Vas sa svojom velikom štetom i sramotom. Slušaju Vas, znajte, jer su zastrašeni od nekih Vaših priprepa, ali Vas u srcu proklinju, te bojte se, kad uvide kako ih izrabljujete.

Gospodine načelnice učinite da prestane današnje nevoljno stanje u Zlarinu, jer znajte da je Bog spor, ali je dostizhan.

U Sibniku, na Vodokršće 1910.

Don Ivan Bjažič.

Hrvatska tiskara (Dr. Krestelj i dr.)
Vlastnik, izdavački i odgovorni urednik Josip Drezga.

Javna zahvala.

Za vrijeme bolesti, smrti i pogreba naše neprežaljive

Tomice Makale rođjene Kure

primili smo toliko izkaza saučesća, da se ću- timo obvezanim ovim putem svima zahvaliti. Osobita hvala Veleučenom gosp. Dr. J. Berošiću koji je sve moguće učinio, da milu po- kojnicu neumoljivoj smrti otme. Hvala i veleuč- nom Don P. Meladi, koji je do zadnjeg časa dobru pokojnicu krepio utebском hranom. Svima onim koji poslaše viencie i torce; koji prisustvovaše sprovodu ili bud na koji način izkazaše počast neprežaljenoj pokojnici, naša vječita harnost, a od Boga plaća.

U Zlarinu, 7. siečnja 1910.

Roko Makale, muž.
Rudolfo, Ante, Jerko, Niko, Mate, sinovi.

Antula Makale, Anje, Tomica, Marija ud. Jakovljević, Tomica, kćeri.
Srećko Kure, brat. Marijana Kure, nevjesta.
Antula ud. Makale, sestra. Cezar Makale, zet.
Rikar Kure, nećak. Roko Makale, unuk.

Hrvatska tiskara u Šibeniku

preporučuje svoje bogato obnovljeno skla- dište tiskanica za občine i župne urede.

Naručbine se obavljaju brzo i tačno a cijene su vrlo umjerene.

Najmodernije posjetnice i vjenčane karte uz vrlo umjerene cijene izradjuje

Hrvatska tiskara u Šibeniku.

Tiskanice

za občine i župne urede
prodaje uz vrlo jeftine cijene
Hrvatska tiskara
u Šibeniku.

Za občine:

- Upisnik poljskih prekršaja. Predračun (Predrazbroj). Odlomak. Knjiga prihoda, Razhoda, Tuzbe.
- Prijavnica za putnike, Iskaznica poljskih prekršaja. Mjesečni popis.
- Pozivi.
- Prijavnica boravljenja. Dostavnice.
- Molba.
- Prijavna knjiga neaktivne momčadi. Izbor glavara.
- Dopisi.
- Marvinske putnice (pašos).
- Tražbine.
- Pritužbe.
- Obći dnevnik blagajnice.
- Platniži nalog.
- Predračun (Predrazbroj) zajednice.
- Svjedočba pripadnosti.
- Upisnik klonice.
- Knjiga inostranaca.
- Odluka imenovanja zakletog poljara.

Za župni ured:

- Smrtovnica ili Svjedočba smrti.
- Krštenica ili Svjedočba rođenja, krštenja.
- Dozvola vjenčanja.
- Izvadak iz matice krštenih odnosno preminulih dječaka.
- Svjedočba vjenčanja.
- Upisnik prizvanih.
- Birovina.
- Svjedočba obavljanih proglašenja.
- Obavijest iz matice krštenih, rođenih, vjenčanih itd.
- Kazalo upisnika.
- Zapisnik župničkog ureda.
- Spisak osoba zastavljajućih obitelji.
- Kazalo zapisnika.
- Potvrda o izplati bratovštine.
- Ukupni izvadak dohoda i potroška.
- Dopis župničkog ureda, Ord. za oprost zapr. vjenčanja.
- Dopis župničkog ureda. Ord. za oprost od proglašenja.
- Dopis od župskog ureda župskom uredu.
- Upisnik smrti.
- Dnevnik blagajne.
- Upisnik vjenčanja.
- Upisnik rođenih.
- Cedulja za sv. krizmu.
- Izповједи.
- Prijava smrti.
- Svjedočba slobode.
- Nadžupništvo crkvinarstvu.
- Fides baptimis.
- Fides matrimonialis.
- Fides mortuaria.
- Zapisnik progjena.
- Izvadak izostale žup. redovine kroz godinu.

Osim toga imamo na skladištu tiskanice za „Javne dobrotvornosti“ i „Poljodjelske blagajne“.

Hrvati i Hrvatice!

■ Pomozite Družbu ■
Sv. Ćirila i Metoda

Družbe sv. Ćirila i Metoda
za Istru izvršno sredstvo
protiv svakog
kašlja i katar

Prsni bonboni.

Omot po 20 filira. Dobiva se svagdje.
Glavno skladište: PAVAO BAAR, Varaždin.

Objava.

Čast mi je javiti p. n. obćinstvu, najskoli trgovcima i obrtnicima, da sam naučio doskora otvoriti ovdje prvu ovakove vrsti na našem jugu

Tvornica papirnatih vrećica

za trgovačku porabi.

Na to sam se odlučio i razloga, što se je dosle iza ovakove stvari moralo naše obćinstvo obračati van pokrajine ipodupirati svojim novcem tudja poduzeća.

Moja tvornica papirnatih vrećica biti će uređena sasvim po zahtjevima moderne tehnike i biti će snabđevana sa onim raznolikim materijalom, što zasjeca u ovaj obrt. Prama tomu očekujem, da ću u ovom podhvatu bit izdašno podpomozan t. j. pojašćen cienjenim naručbama iz svih zemalja, gdje je našeg naroda.

Šibenik, 21. listopada 1909.

Ante Zorić

19 trgovac i posjednik.

Restauracia „Sidru“

prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Čast mi je obznaniti cienjeno obćinstvo, da se u mojem lokalu toče izabrana vina, kao: dalmatinsko, istrijansko, bijelo, desert, refosco i l. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. - - -

Kuhinja je domaća prve vrsti, koja je obskrbljena u svako doba toplim i mrazim jelom. - -

Objed l. reda K 1; II. reda 72 fil.

Naznačiti mi je osobito, da se moja jela priugotavljaju samo sa naravnom masli.

Preporučuje se veleštovanjem

Strika Antun.

46-52

Restauracia „Sidru“

prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, cena knjizi broširano K 5—, a uvezano K 6—, nabavlja se kod „Hrvatske tiskare“ u Šibeniku i u svim knjizarama.

Svoj k svome!

Svim našim trgovcima preporuča se najtoplije

„Gospodarska sveza“

centrala za ukupnu kupoprodaju u Ljubljani.

Registr. zadruga sa ograničenim jamstvom. Zastupnik za Trst, Istru i Dalmaciju: Svetko Hamibal Škerl, Trst, Via Giorgio Galatti, Telefon 2110 Internarban. Prodaje na veliko: grah, kupus, krumpir, žito, brašno, petrolej, ulje, slamu i t. d. 24-24

Veliko skladište gotovih odiela za gospodu

Saisona 1909-1910

✱ Pio Terzanović ✱ Šibenik ✱

Javljam štovanomu gradjanstvu, da mi je ovih dana pri-spjela od jedne glasovite krojačnice velika količina gotovih odiela i kaputa za gospodu. Ova se odiela osobito odlikuju radi izvanredno elegantna kroja i umjerenosti cijena, tako da sam u mogućnosti svakom zahtjevu udovoljiti.

Preporučujuć se bilježim se veleštovanjem

Pio Terzanović.

18. IX.—18. III.

Najzastupnija moda!

Cijene vrlo niške!

Prva parna tvornica za bojadisanje, pranje i kemičko čišćenje odjela na suho

M. DOMIĆA

Split, br. 355.

Primaju se odjela za kemičko čišćenje kao: bijela, urešana, za šetnju, kazaliate i plesove. Osim toga zastore, prostirane, rukavice od kože itd., razumije se sve u cjelini čisti se sa strojem „UNIVERSAL“.

Isto tako parno bojadisanje gore navedenih predmeta.

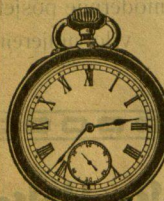
Preporuča se svakome ovo zgodno i korisno poduzeće.

Za Šibenik prima i prodaje:

JULIO RAGAZINI

1. IX. Glavna ulica.

Čudo industrije!

Samo 3 Kruna 40 para
nikel anker-remontoir ura sistem Roskopf sa zaklopcem, liepim lancem, sa čvrstim 36 sata idućim anker-strojem, sa liepim kazalom za sekunde stoji samo 3 K 40 p. 14-karatni zlatni prsten s pravim diamantom samo 5 kruna.

Udova Marija Holczer

Krakov 63, St. Gertrudy 29.
Ilustrovani cienik sa više nego 1000 silka zlatnih i srebrnih stvari, na zahtjev badava i franko.

19-20

Nevaljan želudac ne može ništa podnieti

i stanovita posljedica toga jest: pomanjkanje teka, bol želudca, nagon na bijuvanje, slaba probava, glavobolja itd. Sjegurnu pomoć proti tome daju:

Kaiserovi Pfeffermünz-Karameli.

Lječnički izpitano!

Oživljujuće sredstvo za probavu i jačanje želudca.

Omot 20 i 40 filira.

Na prodaju drži: 5-12

Carlo Ruggeri, Vinko Vucić drogerija u Šibeniku.

Hrvatska

vjeresijska

banka

Podružnica

Šibenik.

Dionička glavica - - -
K 1,000.000

Pričuvna zaklada i pritičci K 150.000.
CENTRALKA DUBROVNIK - -
Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel - - -
prima uložke na knjižice u konto ko-rentu u ček prometu; eskomptuje mjenice.

Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimlju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeguranje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

Zalagaonica

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

83-52

5500

vjerodostojno popraćene svjedočbe liječnika i privatnika dokazuju da

Kaiserovi prsni karameli (su tri jela)

Kašalj

nahladu, hunjavicu, katar i grčeviti kašalj najbolje odstranjuju.

Jedan omot 20 i 40 filira.

Jedna kutija 60 filira.

6-24 Na prodaju drži:

Carlo Ruggeri, Vinko Vucić drogerija u Šibeniku.